

Røde Hjælp

Nikolaus Brauns: Schafft Rote Hilfe! Geschichte und Aktivitäten der proletarischen Hilfsorganisation für politische Gefangene in Deutschland (1919–1938), Pahl-Rugenstein Verlag Nachf., Bonn, 2003, 345 s., 32.00 Euro, ISBN 3-89144-297-1

Den foreliggende smukt illustrerede afhandling er en arbejdet dissertation fra universitetet i München. Forfatteren har øjensynlig er vis tilknytning til den i dag eksisterende retshjælpeorganisation Rote Hilfe, en politisk uafhængig organisation med efter sigende flere tusinde medlemmer, der hjælper politisk forfulgte i dagens Tyskland.

Den organisation, som analyseres i afhandlingen, oprettedes i begyndelsen af 1920'erne – der havde været flere forløbere, som bakkede op bag de af den konservative justits forfulgte arbejderaktivister. Revolutionen i Tyskland 1918/19 havde ganske vist medført en demokratisering af samfundet, men denne demokratisering gjorde bl.a. holdt overfor den overvejende del af dommerstanden og justitsvæsenet, inklusive politiet. Det medførte efter ganske kort tid, at dommerne tydeligt kunne se splinten i arbejdernes øjne, men ikke bjælken i deres højreradikale meningsfællers. Denne klassejustits gjorde hjælpeorganisationer nødvendige. For øvrigt – og naturligvis – ikke kun i Tyskland: kendt er den amerikanske International Labor Defense League og også Røde Hjælp i Danmark. De fleste af disse organisationer var sluttet sammen i Internationale Røde Hjælp (også kendt under akronymet MOPR) og støttede hinanden i internationale kampanjer. Af disse er de

bedst kendte nok kampanjerne mod justitsmordene af de amerikansk-italienske anarkister Sacco og Vanzetti, kampagnen for the Scottsboro Boys, 9 afro-amerikanere som uretmæssigt blev dødsdømt for angiveligt at have voldtaget to hvide kvinder, og kampagnen mod den "hvide død i Bulgarien" – som her i landet f.eks. førte til udgivelsen af et særtillæg til "Clarté" i 1927, "Fra galgernes land". Disse kampanjer viser bl.a., at organisationen søgte at være en ikke parti-politisk organisation, der vendte sig mod forfølgelser også af andre end kommunister, konkret anarkister (s.75-77) og af racistiske årsager forfulgte. Der var dog en undtagelse, nemlig Sovjetunionen, hvor man ikke ville eller kunne erkende overgreb mod ikke-kommunistiske politiske retninger allerede i 1920'erne (s. 77-80).

Rote Hilfe var overvejende en kommunistisk hjælpe- eller masseorganisation, en af de mest succes-rige, men fungerede indtil 1928/29 stort set som overpolitisk organisation, der blev bakked op af mange ikke-partipolitisk organiserede arbejdere, socialister og demokrater (s. 47). Vendingen i Komintern til "klasse-mod-klasse"-linjen medførte en udrensning i organisationen, som nu blev underkastet partiets totale kontrol. Det medførte et betydeligt frafald i medlemsskaren (s. 47, 255) og til et stort prestigetab blandt f.eks. de kendte intellektuelle, som med deres navn havde været garanter for RHs uafhængighed, f.eks. anarkisten Erich Mühsam, der brød med RH (s.79). Det var vand på socialdemokraternes mølle – de havde hele tiden hævdet, at RH var en kommunistisk dækorganisation. I øvrigt splittede (eller

forsøgte at splitte) kommunistpartiet (KPD) i disse år også de andre hidtil eksisterende enhedsorganisationer som arbejdersangene, arbejdersport- og vandreorganisationer, fagbevægelsen osv. Det svækkede sammenholdet overfor den truende fascistiske fare, men da de socialdemokratiske partier i denne fase alligevel af Kominternpartierne blev betragtet som "socialfascistiske", var det alligevel så som så med en fælles kamp mod den fælles fjende. Imidlertid – og det har Wolfgang Abendroth gjort opmærksom på for mange år siden – oplevede de radikaliserede arbejdere og især arbejdsløse repræsentanterne for socialdemokratiet (SPD) som værende på den anden side af barrikaden: dem der på byråkratisk vis nægtede at udbetale understøttelse, dem der i fagforeningskontorerne opførte sig pamperagtigt, dem der opløste lovlige demonstrationer og forbød 1.-maj-demonstrationen i 1929 – det var nemlig lykkedes SPD at indsætte adskillige af deres egne som politiofficerer i forsøget på at demokratisere idet mindste denne del af etaten. Men dermed var socialdemokraterne underkastet den almene lovgivning og var de synlige spidser for den borgerlige stat, der undertrykte arbejderne. "Socialfascisme-teorien" fik et skær af virkelighed over sig. SPD havde for øvrigt i lang tid ikke indset nødvendigheden af at skabe særlige hjælpeorganisationer for politisk forfulgte, som derfor var henvist til RH; det kom først i 1932 til oprettelsen af "Matteotti-komiteen", som fandtes i forskellige lande, og hvis indsats blev koordineret med hjælp fra Socialistisk Arbejder-Internationale.

RH var imidlertid en stor suk-